

כתובות קה

1. המאירי על מסכת כתובות דף קה/א

כל דיין שנוטל שוחד עובר בלא תעשה שנאמר ושחד לא תקח ולא סוף דבר שמקבלו כדי להטות את הדין שהרי הטיית הדין אף בלא קבלת שחד עובר בה בלא תעשה שנאמר לא תטה משפט אלא אפילו כשמקבלו לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אמרה תורה ושחד לא תקח מעתה אין בזה חלוק בין שקבל מצד אחד בין שקבלו משני הצדדין כל שמקבל שום דבר בתורת שחד עובר בלא תעשה לא קבלו בתורת שוחד אלא בתורת שכר כאדם שאומר איני מתעמל לעיין ולפשפש בהלכות כדי לדון את דינכם בחנם או שאמר איני רוצה ללמד לכם את הדין בחנם אלא שמכל מקום דיניו בטילים ועל זו אמרו הנוטל שכרו לדון דיניו בטילים:

2. המאירי על מסכת כתובות דף קה/ב

עקר טעם מה שאסרה תורה בקבלת השחד הוא מחשד הטיית הדין ואפילו קבלו על דעת שיזכה את הזכאי ויחייב את החייב ומכל מקום טבעו נוטה שלא לראות חובה לנותן לו ולחזור אחר זכותו מעשה באריסו של ר' ישמעאל שהיה רגיל להביא לו פירות משדהו של ר' ישמעאל בכל ערב שבת פעם אחת הקדים להביא בחמשי בשבת אמר לו מאי שנא האידינא אמר ליה דינא אית לי ואמינא אגב ארחאי אייתי ליה למר אמר ליה פסילנא לך אותיב זוגא דרבנן למדייניה ר"ל עם שלישי שעמהם או שהיו מומחים... ולא עוד אלא שכל שהוא מכיר שהוא מביאה לו לסיבה זו אסור לו לקבלה אף על דעת שלא לדונו ומכל מקום אם אחר שהודיעו שהוא פסול לו לדין הוא מכריחו לקבלה רשאי והוא שאמרו רב ענין... שוחד דברים שאסרנו פירשו חכמי ההר דוקא במעשה קצת כגון מעשים שהוזכרו אבל דברים בעלמא לא ואף במיני כבוד פירשו הם דוקא ביחיד מומחה אבל אם היו שלשה ונתכבד אחד מהם על ידו פסול לו על האחרים:

3. מהרש"א על כתובות דף קה/ב

אייתי ליה בה' בשבתא א"ל כו'... אייתי ליה זוגא דרבנן אמאי לא קאמר תלתא רבנן דהוו תלתא ב"ד ושנים הרי הם ב"ד חצוף כדאמרינן בסנהדרין ויש ליישב לכאורה דלא קאמר פסילנא לך לדינא אלא ביחידי כיחיד מומחה אבל בתלתא דהיינו עם עוד ב' דיינים אחרים לא החמיר לפסול את עצמו מלדון עמהם ולכך לא קאמר אלא דאותיב זוגא דרבנן אבל הלשון לא משמע הכי מדלא קאמר אותיב זוגא דרבנן בהדיה ועי"ל דהנך זוגא דרבנן מומחזין נמי הוו ובחד נמי הוי סגי אלא דרצה לידע אם יכוונו השנים לדעתו לזכותו או לא

4. רמב"ם יד החזקה - הלכות סנהדרין פרק כג

(א) לא תקח שוחד אין צריך לומר לעות את הדין אלא אפילו לזכות את הזכאי ולחייב את החייב אסור...

(ב) וכשם שהלוקח עובר בלא תעשה כך הנותן שנאמר ולפני עור לא תתן מכשול:

(ג) כל דיין שיושב ומגדל מעלתו כדי להרבות שכר לחזונו ולסופריו הרי הוא בכלל הנוטים אחרי הבצע וכן עשו בני שמואל ולכך נאמר להם ויטו אחרי הבצע ויקחו שחד ולא שחד ממון בלבד אלא אפילו שחד דברים ומעשה בדיין אחד שהיה עולה בדוגית קטנה לעבור בנהר ופשט אחד ידו וסייעו בעלייתו והיה לו דין ואמר לו הדיין הריני פסול לך לדין ומעשה באחד שהעביר אברה נוצה של עוף מעל רידי הדיין ואחר כסה רוק מלפני הדיין ואמר לו הריני פסול לך לדין ומעשה באחד שהביא מתנה אחת ממתנות כהונה לדיין כהן ואמר לו פסול אני לך לדין ומעשה באריס אחד של דיין שהיה מביא לו תאנים מתוך שדהו מערב שבת לערב שבת פעם אחת הקדים והביא בחמישי בשבת מפני שהיה לו דין ואמר לו הדיין הריני פסול לך לדין אף על פי שהתאנים משל דיין הואיל והביאן שלא בזמנם נפסל לו לדין: (ד) כל דיין ששאל שאלה פסול לדין לזה שהשאלו במה דברים אמורים בשלא היה לו לדיין להשאל אבל היה לו להשאל כשר שהרי גם זה שואל ממנו:

(ה) כל דיין שנוטל שכרו לדון דיניו בטילים והוא שלא יהיה שכר הניכר אבל אם היה עוסק במלאכתו ובאו לפניו שנים לדין ואמר להן תנו לי מי שיעשה תחתי עד שאדון לכם או תנו לי שכר בטלתי הרי זה מותר והוא שיהיה הדבר ניכר שהוא שכר הבטלה בלבד ולא יותר ויטול משניהם בשוה זה בפני זה כגון זה מותר:

5. ריטב"א על מסכת כתובות דף קו/א

אסתתם טענתיה...וי"ל דבחבר שבא לדון ליכא משום אסתתמי טענתיה דהא ידיע [דחזי] להכי ובעל דיניא [נמי] ניחא ליה דלשבקנהו לאלתר אבל הכא דלא הוה חבר ולא קרובו של חבר אלא דרב ענן הוא דהוה סבר הרי סביר [הכי סבר] דמחניף ליה ואסתתמי טענתיה דאיך וזה ברור. ודעת מורי ז"ל דהכא עדיין לא פתחו בדינא דיתמי כדאתא האי לקמיה דרב ענן דבשלמא בחבר עצמו שרינן תגריה ברישא ואע"ג דפתחו בדינא

דאחרים כדי שלא יתבטל תלמודו ומשום כבוד דידיה (ומשום) [דאע"ג] דאיכא מצוה לדון את שבא ראשון כדכתיב בקטן החל כקטון כגדול תשמעון וכו' בפ"ק דסנהדרין עשה דכבוד תורה עדיף... אבל כבוד קרובו של חכם [אינו אלא מדרבנן ולא דחי עשה דאורייתא אבל הכא מדין לא פתחו בדינא ובכלל חד איכא מצות עשה לדון מדכתיב ושפטתם צדק כדכתב רש"י ז"ל וכיון דכן האי עשה דקרובו של חבר] עדיף דאיכא בהדיה עשה דרבנן דכבוד של חכם כך היא מפורשת בשם הר"ר פנחס הלוי ז"ל וכן רבינו חננאל ז"ל:

6. שו"ע חושן משפט סימן טו

(א) צריך הדיין שיקדים לדון הדין שבא לפניו תחלה אבל צריך להקדים דין של תלמיד חכם אפילו בא לבסוף וכן מצוה עליו להפך בזכותו מה שיכול. הגה:

ואם התלמיד חכם בעצמו לפני הדיינים אפילו פתחו כבר בדין אחר דנין אותו תחלה שלא יתבטל מלמודו אבל אם קרובו בא לדון אם פתחו בדין אחר אין צריך לפסוק ואם לאו צריכין לדון אותו תחלה משום כבוד החכם (ב"י בשם הריטב"א):

(ב) היו לפניו דינים הרבה מקדימין דין היתום לדון האלמנה ודין האלמנה קודם לדון תלמיד חכם ודין תלמיד חכם קודם לדון עם הארץ ודין האשה לקודם דין האיש: